

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 251/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. R., K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 708/2009 a jeho uznesením zo 14. januára 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. marca 2013 telefaxom a 26. marca 2013 poštou doručená sťažnosť Ing. J. R., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a

práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 708/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením zo 14. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľovi bola rozhodnutím Okresného dopravného inšpektorátu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, oddelenia bezpečnosti cestnej premávky v Košiciach sp. zn. ORP-P-969/1-ODI-2008 z 24. júna 2008 (ďalej aj „exekučný titul“) uložená pokuta vo výške 7 000 Sk a povinnosť zaplatiť trovy konania v sume 200 Sk do 1. júna 2009. Na základe návrhu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach (ďalej len „oprávnený“) na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu doručeného súdnemu exekútorovi 17. apríla 2009 tento vydal 11. júna 2009 upovedomenie o začatí exekúcie pod sp. zn. EX 1834/2009 (ďalej len „upovedomenie o začatí exekúcie z 11. júna 2009“), v ktorom sťažovateľa upovedomil o začatí exekúcie a vyzval ho na úhradu pohľadávky oprávneného, trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní a trov súdneho exekútora. Dňa 21. júla 2009 podal sťažovateľ proti upovedomeniu o začatí exekúcie námietky (ďalej len „námietky z 21. júla 2009“), v ktorých namietal, že exekúcia sa začala pred tým, než sa „exekučný príkaz“ stal vykonateľným, a preto navrhol, aby okresný súd v súlade s § 57 ods. 1 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) exekúciu zastavil. Okresný súd napadnutým uznesením námietky sťažovateľa zamietol a náhradu trov konania mu nepriznal.

Sťažovateľ v sťažnosti predovšetkým uvádza:

«Skutočnosť, že súdny exekútor vydal upovedomenie o začatí exekúcie dňa 11. 6. 2009, teda v čase, kedy sa exekučný titul už stal vykonateľným, nemá vplyv na skutočnosť, že exekúcia začala bez toho, aby boli splnené zákonné predpoklady na jej začatie. Či už súdny exekútor úmyselne vyčkal s vydaním upovedomenia o začatí exekúcie do nadobudnutia vykonateľnosti exekučného titulu, alebo k vydaniu upovedomenia o začatí exekúcie došlo po nadobudnutí vykonateľnosti exekučného titulu v dôsledku toho, že na

vybavenie návrhu, udelenie poverenia zo strany súdu pre súdneho exekútora na vykonávanie exekúcie bola potrebná doba dvoch mesiacov, nie je podstatné.

Ust. § 36 veta druhá Exekučného poriadku umožňuje exekútorovi vykonávať exekúciu až udelením poverenia súdu na jej vykonanie, ale, ako už bolo uvedené, samotné udelenie poverenia nesahuje nedostatok vykonateľnosti exekučného titulu v čase začatia exekučného konania.

Exekučný poriadok nemá žiadne ustanovenie, ktoré by umožnilo zhojiť nedostatok exekučného konania začatého v rozpore so zákonom. Nakoniec, ako to vyplýva z napadnutého uznesenia Okresného súdu Košice I, samotný oprávnený sa vo svojom vyjadrení zo dňa 11. 2. 2010 vyjadril iba nedopatrením bola pohľadávka odstúpená exekútorovi na vymáhanie pred uplynutím doby na dobrovoľné plnenie.

Súd odôvodnil vydanie rozhodnutia, ktorým zamietol námietky povinného tým, že ust. § 57 ods. 1 Exekučného poriadku stanovuje, že dôvodom na zastavenie exekúcie je ak sa exekúcia začala a exekučný titul sa dosiaľ nestal vykonateľným.

Z toho mu vyplynulo, že by bolo možné exekúciu zastaviť len za predpokladu, kedy v čase rozhodovania o zastavení exekúcie súdom bolo preukázané, že vykonateľné rozhodnutie sa nestalo vykonateľným ani v čase rozhodovania súdu.

Takýto výklad však, ako už bolo uvedené, nemá oporu v žiadnom ustanovení Exekučného poriadku. Zo žiadneho z jeho ustanovení totiž nemožno vyvodiť, že by exekučné konanie začaté v rozpore s ust. § 38 ods. 2 nebolo potrebné a nemalo sa aplikovať za situácie, keď síce exekučné konanie začalo pred vykonateľnosťou exekučného titulu, ale exekútor začal vykonávať exekúciu po nadobudnutí vykonateľnosti exekučného titulu a súd o námietkach rozhodoval tiež v čase, keď sa stal exekučný titul už vykonateľným. Takýto výklad by zároveň drasticky narušil princíp rovnosti účastníkov exekučného konania, ktoré možno nepochybné chápať ako konanie vedené pred súdmi a inými štátnymi orgánmi v súlade s článkom 47 ods. 3 Ústavy SR. Je nesporné, že Exekučný poriadok, vzhľadom na povahu konania, ktoré svojimi ustanoveniami upravuje, ukladá povinnému v exekučnom konaní obmedzenia a povinnosti, ktorých porušenie kvalifikuje Trestný zákon v ust. § 243a ako trestný čin marenia exekučného konania. Nemožno preto nájsť dôvod, ktorý rešpektujúc princípy spravodlivého súdneho konania, rovnosti účastníkov a viazanosti orgánov verejnej moci zákonom, umožní taký výklad, ktorý by povinnosti, ktoré zákon v exekučnom konaní

ukladá oprávnenému, umožnil obchádzať. Oprávnenému z ustanovení Exekučného poriadku (pochopiteľne so zreteľom na predmet konania) vyplýva neporovnateľne menej povinností, či obmedzení, ako oprávnenému. Ťažko preto porozumieť takému výkladu súdu, ktorý jasné a presné zákonné pravidlá, za ktorých možno podať návrh na vykonanie exekúcie oprávneným, vykladá spôsobom, ktorý ich robí pre oprávneného obsolétnymi. Sťažovateľ je presvedčený aj o tom, že postupom Okresného súdu Košice I mu bola odňatá možnosť konať v exekučnom konaní pred súdom. Z uznesenia Okresného súdu Košice I napadnutého touto sťažnosťou je zrejmé, že oprávnený sa vyjadril k námietkam povinného podaním zo dňa 11. 2. 2010. Z rozhodnutia súdu, jeho odôvodnenia vyplýva, že tento „sa priklonil k právnemu názoru oprávneného...“. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku zo dňa 27. 4. 2010 vo veci Hudáková a ďalší proti Slovenskej republike uviedol, že „význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa k skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok súdu.“

Niet žiadneho dôvodu, prečo by sa uvedený názor nemal aplikovať v predmetnej veci. Nebráni tomu ani ust. § 50 tretej vety Exekučného poriadku, podľa ktorého námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Sťažovateľ uviedol vo svojich námietkach prečo považuje exekúciu za neprípustnú a uviedol teda dôvody námietok. Ak však oprávnený vyjadril iný názor a inú interpretáciu ustanovenia právneho predpisu, na ktorý sa sťažovateľ odvolával, a táto interpretácia bola výslovne si súdom osvojená, tým že sťažovateľovi nebola daná možnosť oboznámiť sa s obsahom vyjadrenia oprávneného, bola mu odňatá možnosť konať pred súdom.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa Ing. J. R. na konanie zákonom ustanoveným postupom zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a na rovnosť v konaní pred súdom zakotvené v článku 47 ods. 3 Ústavy SR bolo uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 20 Er 708/2009-28, EX 1834/2009 zo dňa 14. 1. 2013 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.“

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice I pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 20 Er 708/2009-28, EX 1834/2009 zo dňa 14. 1. 2013 a vracia vec Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd.

Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto

rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská a závery sa v celom rozsahu vzťahujú aj na nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí, ktorý tvorí osobitný druh civilného procesu prislúchajúci do právomoci všeobecných súdov, ako aj ďalších orgánov verejnej moci určených osobitným zákonom.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04) aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní. Zásada rovnosti strán v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02). To znamená, že všetci účastníci súdneho konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán (III. ÚS 108/2013).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj okresný súd ako exekučný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením.

K porušeniu v sťažnosti označených práv podľa ústavy a dohovoru malo podľa sťažovateľa dôjsť jednak z dôvodu nezákonnosti predmetného exekučného konania (jeho začatia), keďže exekučný titul nebol v čase začatia exekučného konania vykonateľný, a jednak z dôvodu odňatia možnosti vyjadriť sa k stanovisku oprávneného z 11. februára 2010, ktorým tento reagoval na námietky povinného z 21. júla 2009, keďže z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že tento *„sa priklonil k právnenému názoru oprávneného...“*.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že potom, ako sťažovateľ (povinný, pozn.) 21. júla 2009 podal námietky proti upovedomeniu o začatí exekúcie z 11. júna 2009, okresný súd uznesením č. k. 20 Er 708/2009-16 z 22. februára 2010 exekúciu vedenú súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1834/09 zastavil (ďalej len „uznesenie okresného súdu o zastavení exekúcie“). Na základe odvolania podaného oprávneným Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3 CoE 113/2011-23 z 22. februára 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 22. februára 2012“) uznesenie okresného súdu o zastavení exekúcie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení tohto uznesenia predovšetkým uviedol:

„Oprávnený uvádza, že rozhodnutie o priestupku č. p. ORP-P-969/1-ODI-2008, ktorým bola povinnému uložená pokuta podľa § 22 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch sa stalo vykonateľným dňa 2. 6. 2009, pričom návrh na vykonanie exekúcie bol podaný súdnemu exekútorovi dňa 17. 4. 2009, teda v čase, keď rozhodnutie nebolo vykonateľné. Proti upovedomeniu o začatí exekúcie, ktoré povinný prevzal dňa 7. 7. 2009, podal námietky, ku ktorým sa vyjadril tiež oprávnený. Ďalej uvádza, že podľa § 57 ods. 1 písm. a/ exekučného poriadku súd exekúciu zastaví, ak sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným. Predmetné rozhodnutie sa stalo vykonateľným dňa 2. 6. 2009, nie je teda podľa názoru oprávneného naplnená právna veta uvedená v § 57 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku. Záverom uvádza, že k splneniu povinnosti povinným doposiaľ

nedošlo. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má za to, že v danom prípade neexistuje dôvod zastavenia exekúcie.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal oprávnený v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) preskúmal uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, 3 O. s. p. a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.). Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie oprávneného je dôvodné... Podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku, povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná.

Podľa § 50 ods. 2 Exekučného poriadku námietky proti exekúcii je exekútor povinný doručiť súdu najneskôr do piatich dní od ich doručenia účastníkom. O námietkach proti exekúcii rozhodne súd najneskôr do 60 dní od ich doručenia.

V zmysle vyššie citovaných ustanovení Exekučného poriadku námietky proti exekúcii predstavujú procesnú obranu povinného proti exekúcii, nie sú však opravným prostriedkom, ktorým by sa napádal samotný exekučný titul. Predmetom námietok môžu byť skutočnosti procesného alebo hmotného práva, ktoré však nastali po vzniku exekučného titulu. Pokiaľ ide o procesné skutočnosti, jedná sa o okolnosti, ktorých základ spočíva v nedostatku procesných podmienok.

V danom prípade povinný vzniesol u súdneho exekútora v zákonnej lehote námietky proti upovedomeniu o začatí exekúcie, pričom namietal nedostatok procesných podmienok, keďže exekučné konanie proti povinnému sa začalo pred tým, než sa exekučný titul stal vykonateľným. Súd prvého stupňa však o námietkach povinného nerozhodol, napriek tomu, že mu túto povinnosť ukladá priamo zákon.

Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené má za to, že nakoľko súd prvého stupňa o námietkach povinného nerozhodol, došlo zo strany súdu prvého stupňa k procesnému pochybeniu a preto nemal inú možnosť ako napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 O. s. p.), v ktorom okrem ďalšieho rozhodne o námietkach povinného.“

V nadväznosti na citované ústavný súd poukazuje na § 226 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

II.1 K námietke týkajúcej sa odňatia možnosti vyjadriť sa k stanovisku oprávneného z 11. februára 2010, ktorým tento reagoval na námietky povinného

Ústavný súd sa v prvom rade zaoberal sťažovateľom namietaným porušením čl. 47 ods. 3 ústavy (porušenie princípu rovnosti zbraní postupom okresného súdu), resp. odňatím možnosti konať pred súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď tento rozhodol napadnutým uznesením bez toho, aby poskytol sťažovateľovi možnosť vyjadriť sa k stanovisku oprávneného k jeho námietkam proti upovedomeniu o začatí exekúcie.

Ústavný súd je toho názoru, že aplikácia princípu rovnosti zbraní v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania. Z toho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné a ako také ich predloží na konfrontáciu druhej strane. Konajúci súd popri rovnosti účastníkov konania musí totiž zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane.

Z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že tento sa „*priklonil k právnemu názoru oprávneného, podľa ktorého § 57 ods. 1 písm. a) stanovuje, že dôvodom na zastavenie exekúcie je, ak sa exekúcia začala a exekučný titul sa dosiaľ nestal vykonateľným...*“ (citované z napadnutého uznesenia okresného súdu, pozn.).

Z uvedeného vyplýva, že už z citovaného uznesenia krajského súdu z 22. februára 2012 (právoplatného 15. júna 2012, pozn.) obsahujúceho okrem iného stanovisko oprávneného k námietkam sťažovateľa z 21. júla 2009 musel byť sťažovateľovi známy

právny názor oprávneného týkajúci sa výkladu § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku. Táto skutočnosť zároveň naznačuje, že jeho argumentácia, ktorou odôvodňuje porušenie ním označených práv podľa ústavy a dohovoru, týkajúca sa odňatia možnosti vyjadriť sa k tomuto stanovisku oprávneného je účelová, keďže v ďalšom priebehu namietaného konania mohol aj z vlastnej iniciatívy predložiť okresnému súdu svoj právny názor týkajúci sa výkladu označeného ustanovenia Exekučného poriadku. Odhliadnuc od tejto skutočnosti, navyše ústavný súd po oboznámení sa s obsahom stanoviska oprávneného k námietkam sťažovateľa z 21. júla 2009 zastáva názor, že v posudzovanom prípade nebolo nevyhnutné, aby si okresný súd vyžiadal vyjadrenia sťažovateľa k stanovisku oprávneného, o to viac, že tá časť stanoviska, na ktorú v sťažnosti poukazuje aj sťažovateľ, sa týka výkladu § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku. Z platnej právnej úpravy a súdnej praxe totiž vyplýva, že všeobecný súd nie je viazaný právnym posúdením veci (ku ktorému patrí aj výklad príslušného ustanovenia právneho predpisu) účastníkmi konania, keďže len súdu prislúcha právne hodnotenie prerokúvanej veci a jeho povinnosťou je posúdiť zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení právneho predpisu (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 252/2007 z 30. júla 2008).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že námietka sťažovateľa týkajúca sa odňatia jeho možnosti vyjadriť sa k stanovisku oprávneného z 11. februára 2010 je nedôvodná, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.2 K námietke nezákonnosti exekučného konania (jeho začatia)

Sťažovateľ ďalej namieta, že v jeho veci exekučný titul nebol v čase začatia exekučného konania vykonateľný, čo spôsobuje nezákonnosť exekučného konania, ktorá nemôže byť následne „sanovaná“ podľa žiadneho ustanovenia Exekučného poriadku. Sťažovateľ zastáva názor, že výklad § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku podaný okresným súdom v napadnutom konaní, podľa ktorého exekúciu možno zastaviť len za predpokladu, že v čase rozhodovania o zastavení exekúcie bolo preukázané, že vykonateľné rozhodnutie sa nestalo vykonateľným, „nemá oporu v žiadnom ustanovení Exekučného

poriadku“, poukazuje pritom na § 38 ods. 2 Exekučného poriadku. Postup okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu podľa sťažovateľa *„zároveň drasticky narušuje princíp rovnosti účastníkov exekučného konania, ktoré možno nepochybne chápať ako konanie vedené pred súdmi a inými štátnymi orgánmi v súlade s článkom 47 ods. 3 Ústavy SR“*.

V napadnutom uznesení okresného súdu sa k tejto námietke sťažovateľa najmä uvádza:

„Po oboznámení sa s obsahom vznesených námietok, súd dospel k záveru, že tieto sú neopodstatnené, návrh na vykonanie exekúcie bol podaný dôvodne, riadne a včasné plnenie povinný nepreukázal. Exekučným titulom - rozhodnutím o priestupku zo dňa 24. 6. 2008... ktorý vydalo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Okresný dopravný inšpektorát, Oddelenie bezpečnosti cestnej premávky bol povinný zaviazaný uhradiť oprávnenému sumu 232,35 € ako pokutu a sumu 16,60 € ako trovy konania v lehote do 1. 6. 2009 peňažnými poštovými poukazmi, ktoré prevzal dňa 24. 6. 2008. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 24. 6. 2008 a stalo sa vykonateľným dňa 2. 6. 2009. Na uvedenom nič nemení nesprávne vyznačená vykonateľnosť rozhodnutia (1. 7. 2008), ktorou exekučný súd nie je viazaný, pričom z výroku rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že lehota na plnenie uplynie dňom 1. 6. 2009. Nakoľko povinný dobrovoľne nesplnil vymáhaný nárok, k čomu bol zaviazaný vykonateľným rozhodnutím, oprávnený požiadal súdneho exekútora o vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky voči povinnému. Konanie o námietkach povinného proti exekúcii je sporom o začatie exekúcie, kde exekučný súd na základe námietky povinného rozhoduje o otázke, či sa exekúcia začala oprávnene. Povinný môže uvádzať v námietkach proti exekúcii iba tvrdenia, ktoré pripúšťa ustanovenie § 50 ods. 1 Exekučného poriadku, a to a) zánik vymáhaného nároku, b) okolnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti, c) dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná, d) hmotno-právnu legitimitáciu účastníka oprávneného alebo povinného. Okolnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti možno namietat, iba ak nastali po vzniku exekučného titulu. Vznik exekučného titulu nastáva dňom, kedy bolo rozhodnutie vydané.

V námietkach proti exekúcii povinný uviedol, že exekúcia je neprípustná z dôvodu, že exekučný titul nebol v čase začatia exekučného konania vykonateľným po formálnej stránke,

nakoľko neuplynula lehota na dobrovoľné splnenie povinnosti. V danom prípade sa súd priklonil k právnemu názoru oprávneného, podľa ktorého § 57 ods. 1 písm. a) stanovuje, že dôvodom na zastavenie exekúcie je, ak sa exekúcia začala a exekučný titul sa dosiaľ nestal vykonateľným. uvedené ustanovenie je potrebné vykladať v tom zmysle, že nie je dôvodom na zastavenie exekúcie, ak exekučný titul síce v čase začatia exekučného konania nebol ešte vykonateľný, ale v čase rozhodovania súdu o námietkach povinného už je spôsobilým exekučným titulom, na podklade ktorého je možné viesť exekúciu. Uvedenému výkladu nasvedčuje aj samotné znenie ust. § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku, ktoré jednoznačne pripúšťa, že exekučné konanie môže byť začaté aj na podklade nevykonateľného rozhodnutia, avšak pri rozhodovaní o zastavení exekúcie, resp. o námietkach proti exekúcii musí byť už vykonateľný, inak súd exekúciu zastaví, príp. vyhovie námietkam povinného. Ako je zrejmé už z vyššie uvedených skutočností, exekučný titul sa stal vykonateľným dňa 2. 6. 2009, teda ešte predtým než boli povinným uplatnené námietky proti exekúcii (21. 7. 2009). Skutočnosť, že povinný by plnil v paričnej lehote, by sa zohľadnila v rozhodnutí o tom, kto by bol povinný uhradiť trovy exekúcie, avšak vzhľadom na to, že k plneniu zo strany povinného doposiaľ nedošlo, je vyriešenie tejto otázky bezpredmetné. Nakoľko povinný nepreukázal, že ďalšie vedenie exekúcie by bolo neprípustné a v rozpore s ustanoveniami Exekučného poriadku, súd jeho námietky zamietol vzhľadom na to, že ich považoval za nedôvodné.“

Podľa § 38 ods. 2 Exekučného poriadku oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie.

V súlade s § 36 ods. 1 Exekučného poriadku exekučné konanie sa začína na návrh.

V súlade s § 36 ods. 2 Exekučného poriadku exekučné konanie sa začína dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie. Exekútor však môže začať vykonávať exekúciu až udelením poverenia súdu na jej vykonanie (§ 44).

Podľa § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku exekúciu súd zastaví, ak sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným.

V súlade s § 50 ods. 1 Exekučného poriadku povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule. Námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Ak po podaní námietok exekútor upustil od vykonania exekúcie (§ 46), o námietkach netreba rozhodnúť.

Z námietok sťažovateľa z 21. júla 2009 vyplýva, že tento navrhol okresnému súdu v súlade s § 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku exekúciu zastaviť s prihliadnutím na skutočnosť, že „*exekučné konanie začalo pred tým, než sa exekučný príkaz (správne má byť exekučný titul, pozn.) stal vykonateľným*“.

Vykonateľné rozhodnutie je materiálnym predpokladom každej exekúcie (jej výkonu, pozn.), ktorá sa začína upovedomením o začatí exekúcie. Začiatok exekúcie (§ 47 Exekučného poriadku) však nemožno zamieňať so začatím exekučného konania, keďže bezprostredne po jeho začatí ešte súdny exekútor nemôže exekúciu vykonať; exekúciu totiž môže vykonať až po vydaní exekučného príkazu (§ 52 a nasl. Exekučného poriadku).

Ústavný súd, vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, zastáva názor, že ho nemožno považovať za arbitrárne, resp. svojvoľné. Okresný súd pri zamietnutí námietok sťažovateľa proti upovedomeniu o začatí exekúcie vychádzal z konkrétnych objektívnych zistení získaných zákonom predpísaným spôsobom a k právnemu záveru dospel logickým výkladom § 57 ods. 1 písm. a) v spojení s § 50 ods. 1 Exekučného poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej uvádza, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo

trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho uznesení zo 14. januára 2013. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresného súdu vyjadreným v napadnutom uznesení nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu právny výklad § 57 ods. 1 písm. a) v spojení s § 50 ods. 1 Exekučného poriadku okresného súdu uplatnený vo veci sťažovateľa takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že aj táto námietka sťažovateľa je nedôvodná, čo zakladá dôvod na odmietnutie aj tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2013